

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BBC

Dünya Raporu

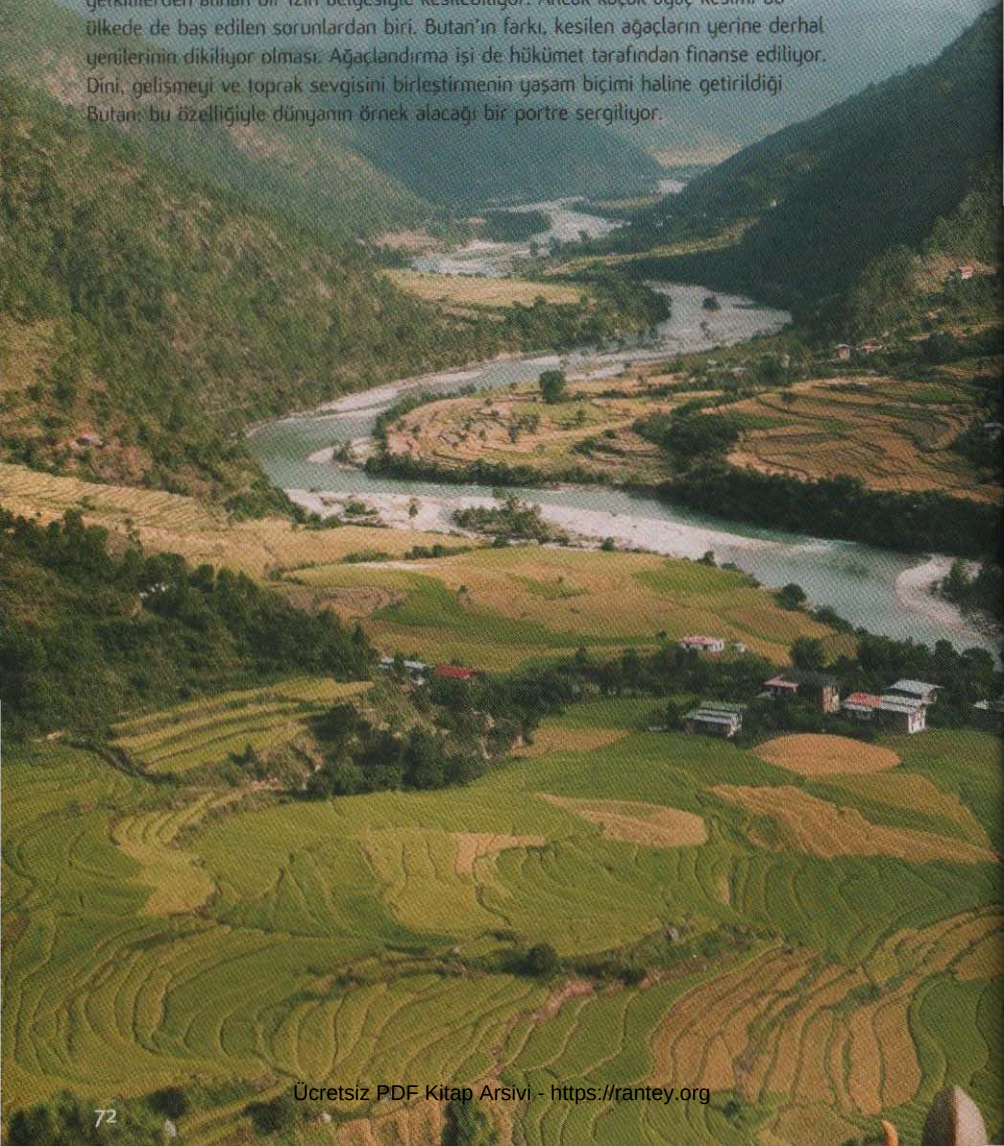
Earth Report

Yaşam alanı

Benzersiz Yasalar

Butan'da dünyada benzeri olmayan bir yasa var. Bu yasaya göre; ülkenin en az yüzde 60'ı her zaman ormanla kaplı olmalı. Sadece görevlilerin işaretlediği ağaçlar, yetkililerden alınan bir izin belgesiyle kesilebiliyor. Ancak kaçak ağaç kesimi bu ülkede de baş edilen sorunlardan biri. Butan'ın farkı, kesilen ağaçların yerine derhal yenilerinin dikiliyor olması. Ağaçlandırma işi de hükümet tarafından finanse ediliyor. Dini, gelişmeyi ve toprak sevgisini birleştirmenin yaşam biçimi haline getirildiği Butan, bu özelliğiyle dünyanın örnek alacağı bir portre sergiliyor.

BBC

Dünya Raporu

Earth Report

Yaşam alanı

Genel Yönetmen: Bülent ÖZÜKAN
Genel Müdür: Nilgün ÖZÜKAN
Genel Sanat Yönetmeni: Murat ÖNEŞ

Editör: Deniz KARAKAŞ

Tasarım: İbrahim C. YILGAZ
Grafik: Ümit VURGUN, Seda GÜMÜŞ

Katkıda Bulunanlar: Begüm GÜNERİ, Hazan KOLTUK

Dış İlişkiler: Mısra Öncel ERKAYA

© 2011 Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş.

YAYINLAYAN

BOYUT

Koza Plaza A Blok K: 26 Tekstilcent 34235
Esenler / İstanbul
Tel: +90 212 413 33 33 / Fax: +90 212 413 33 34

BASKI

Boyut Matbaacılık A.Ş.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sitesi, 1. Cadde No:115 34204
Bağcılar / İstanbul, Turkey

Kültür Ürünleri Danışma Hattı
444 53 53

Boyut ürünlerini edinmek için yukarıdaki
telefon numarasından gönderim ücreti
ödemeden sipariş verebilirsiniz.

www.boyutstore.com

e-mail: info@boyut.com.tr

Bu Kitap Hakkında

Bu kitapta; küresel ısınma ve iklim değişikliğinin hayatımıza etkilerini incelemeye devam edeceğiz. Öncelikle Florida'ya gidip artan insan nüfusu ve faaliyetlerinin yok ettiği muhteşem bir floranın hayatta kalma mücadelesine şahitlik edeceğiz. İnsanoğlu artık öyle işgalci bir yaşam tarzı benimsedi ki; puma gibi türlerin yok oluşunu yıllar öncesinden hazırlamaya başladı. Nesilleri yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan Everglades türlerine göz atacağız.

Haiti'deki ormansızlaşmanın ada halkı üzerindeki etkilerine doğru kısa bir yolculuğun ardından, sizi mutluluklar ülkesi Butan'a götürerek, inançların doğayla uyum içinde yaşamaya nasıl yardımcı olduğunu anlatacağız. Sağlıklı bir ekosistem adına harekete geçmek için hiçbir zaman geç değil.

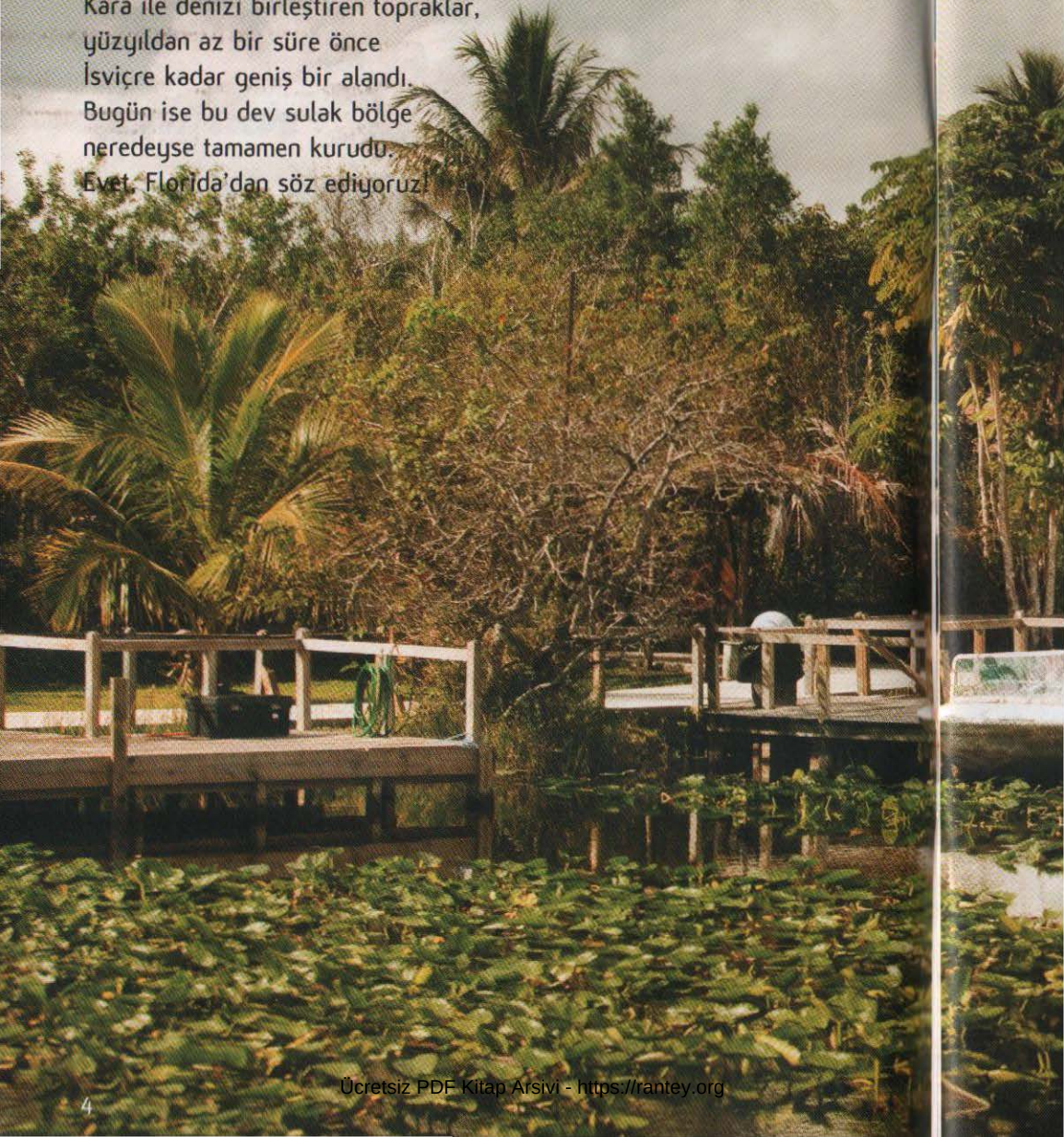

İçindekiler

FLORİDA'NIN GELECEĞİ	4
Süreç İşliyor	6
Everglades Cenneti Miami Tarafından Yutuldu	8
Dünyanın En Gizemli Bölgesini Kurutan Sebepler	15
Yaygınlaşan Şehir Bölgeleri	16
Suyun Yeni Kullanım Alanları	18
Tanıtılan Yeni İşgalci Türler	24
Deniz Seviyesi	31
Kuraklık	32
TEHDİT ALTINDAKİ EVERGLADES TÜRLERİ	34
Amerikan Timsahı	37
Everglades'in Diğer Değerli Türleri	40
İŞGAL ALTINDAKİ FLORİDA	44
Okeechobee "Çamur"u	47
Zehirli Atıklar	48
Balıklar Öldü	50
Susuzluk	52
UÇURUMUN KIYISINDA BİR ADA	54
Haiti	56
Ormansızlaştırmanın Bedelleri	58
Odun Kömürleri	60
Kayan Topraklar	62
Ardarda Gelen Felaketler	64
MUTLULUK ÜLKESİ BUTAN	66
Ağaç Kesmek ve Böcek Ezmek Yasak	68
"Bu Ağaçlar Akrabamız Olabilir"	69
Ulusal Mutluluk	70
Benzersiz Yasalar	72

FLORİDA'NIN GELECEĞİ

Kara ile denizi birleştiren topraklar,
yüzyıldan az bir süre önce
İsviçre kadar geniş bir alandı.
Bugün ise bu dev sulak bölge
neredeyse tamamen kurudu.
Evet, Florida'dan söz ediyoruz!

Süreç İşliyor

Küresel ısınma ve iklim değişikliği, enerji tüketiminde kısıntı yapılmasını, hatta enerji üretim yöntemlerinde alternatif yollar aramayı zorunlu kılıyor. Amerika'daki şehirler Avrupa'dakilere göre iki kat fazla enerji kullanıyorlar. Üstelik Los Angeles'te her gün 9 milyar litre su tüketiliyor ve 5 ila 10 bin ton arası atık toplanıyor. Tüm gezegen ölçeğinde verimli toprakların yerini kentler alıyor.

2010 yılında 7 milyarı aştığı tahmin edilen tüm dünyadaki toplam insan nüfusunun, 2050 yılına kadar 9, hatta 12 milyara ulaşması bekleniyor. İnsanlık tarihinde ilk kez iki kişiden biri kentlerde yaşıyor. Kentlerin doğayla uyum sağlaması için çözümler üretilmesi gerek. Yeni teknolojiler ise bu konuda yetersiz. Sağlıklı işleyen bir ekosisteme ihtiyaç var. Süreç işliyor.

Everglades Cenneti

Miami Tarafından Yutuldu

Amerika'nın Florida eyaleti, doğal alanların yeniden düzenlenmesi için büyük bir program başlattı. Eyaletin güneyinde tropik ve sulak bir alan yer almakta: Everglades. Bölgeye yaklaştıkça etrafı mangrov ormanları ve bataklıklar kaplıyor. Bu sulak topraklar, kara ile denizi birleştirmesiyle de ünlü.

Bölgenin bir kısmı Everglades Milli Parkı olarak koruma altında. Bu park, Amerika'daki flamingoların tek doğal yaşam alanı olmakla kalmıyor, ayrıca kaşıkçı kuşları, leylekler, pelikanlar gibi pek çok kuş türü ve rakunlar, ayılar, timsahlar, karabataklar, örümcek türleri ve en önemlisi soyu tükenmek üzere olan pumalar gibi pek çok türe de ev sahipliği yapıyor.

Everglades'in sadece koruma altına alınan bölümü değil, bataklık ve florası da son derece önemli olan ve tamamı biyolojik çeşitlilikte önemli rol oynayan doğal yaşam alanlarından biri olarak görülüyordu.

Çok sık bir faunaya sahip olan Everglades, aynı zamanda sıcak, sulak ve tropikal bir bölge. İçindeki türler ve çeşitlilik de göz önüne alındığında, Everglades dünyanın en gizemli ve mükemmel yerlerinden biri olarak anılıyordu.

Ancak bu mükemmel bölge ne yazık ki zor zamanları geçiriyor. Yüzyıldan az bir süre önce Everglades, İsviçre-kadar geniş bir alandı. Bugün ise bu dev sölak bölge neredeyse tamamen kurumuş durumda.

Büyük karabataklık

Dünyanın En Gizemli Bölgesini Kurutan Sebepler

Bu vahim tablodan sorumlu tutulabilecek sebepler ise; yayılan şehir bölgeleri, Everglades bölge suyunun kentlere yönlendirilmesi ve bölgeye dışarıdan sonradan tanıtılan yeni bitki ve hayvan türlerinin işgalcilikleri sonucu, yerel türlerin tehdit altında kalmasıyla ekosistemin dengesini yitirmesi olarak sayılabilir.

Yaygınlaşan Şehir Bölgeleri

Everglades parkının batısında bulunan sıra halindeki yapraklar, şehir bölgeleri ile koruma altındaki alanları birbirinden ayıran sınır görevi görüyor. Fakat yerleşim alanlarının bu bölgelere doğru genişlemesi park sistemini tehdit ediyor.

Florida eyaleti her gün binlerce yeni insana ev sahipliği yapmaya devam ederken, inşa edilen yeni konutların giderek artması ve Everglades'in yanbaşındaki ticari bölgeler bu özel ekosistemi ve barındırdığı suyun dengesini zorluyor.

Evler inşa ederek işgal ettiğimiz bu bölgenin değerli ekosistemi bir kısırdöngü içine girdi. Eğer insanlar bu bölgeden elini çekmezse, bu ülkenin sahip olduğu en değerli hazinelerden biri olan Everglades'ten geriye bir şey kalmayacak.

Suyun Yeni Kullanım Alanları

Günümüzde Everglades'in direnç girişiminde bulunmak üzere ayrılan bölümlerinin sadece yarısından az bir kısmı bozulmamış haldedir. Sığ suları tercih eden kuş türlerinin sayısı elli yılda yüzde 90 azaldı. Everglades'i tehlikeye atan en önemli sebep: suyun Güney Florida'nın büyüyen kent bölgelerine yönlendirilmesidir. 1950 ve '60'lı yıllarda Everglades'ten bu kentlere doğru 2 bin kilometreden uzun kânaallar, 100'ün üzerinde su geçidi ve 20'ye yakın pompa istasyonu kuruldu.

Everglades'teki suyun seviyesi düşüncü, balıklar sürüngenlere ve kuşlara karşı savunmasız hale geldi. Su kenarındaki bitkilerin kuruyup ölmesiyle de sığ su kuşlarının temel besin kaynakları olan elma kurtları ve diğer canlılar da yok oluyor. 2000'li yılların sonlarına doğru sığ su kuşlarının sayılarının yüzde iki yüzün üzerinde arttığı belirtildiyse de, yapılan ayrıntılı incelemelerden sonra aslında sayılarının yüzde 30 kadar düşmüş olduğu tespit edilmiştir.

Florida batı sahili temiz suya kavuşmak için deniz suyu arıtma sistemine güveniyor. Ancak talep edilen su miktarı karşılanacak boyutlarda değil. Yer altı su sisteminde bulunan nitrat ve cıvanın yüksek seviyelerde seyretmesi de Everglades'e giden suyun kalitesini etkilemektedir.

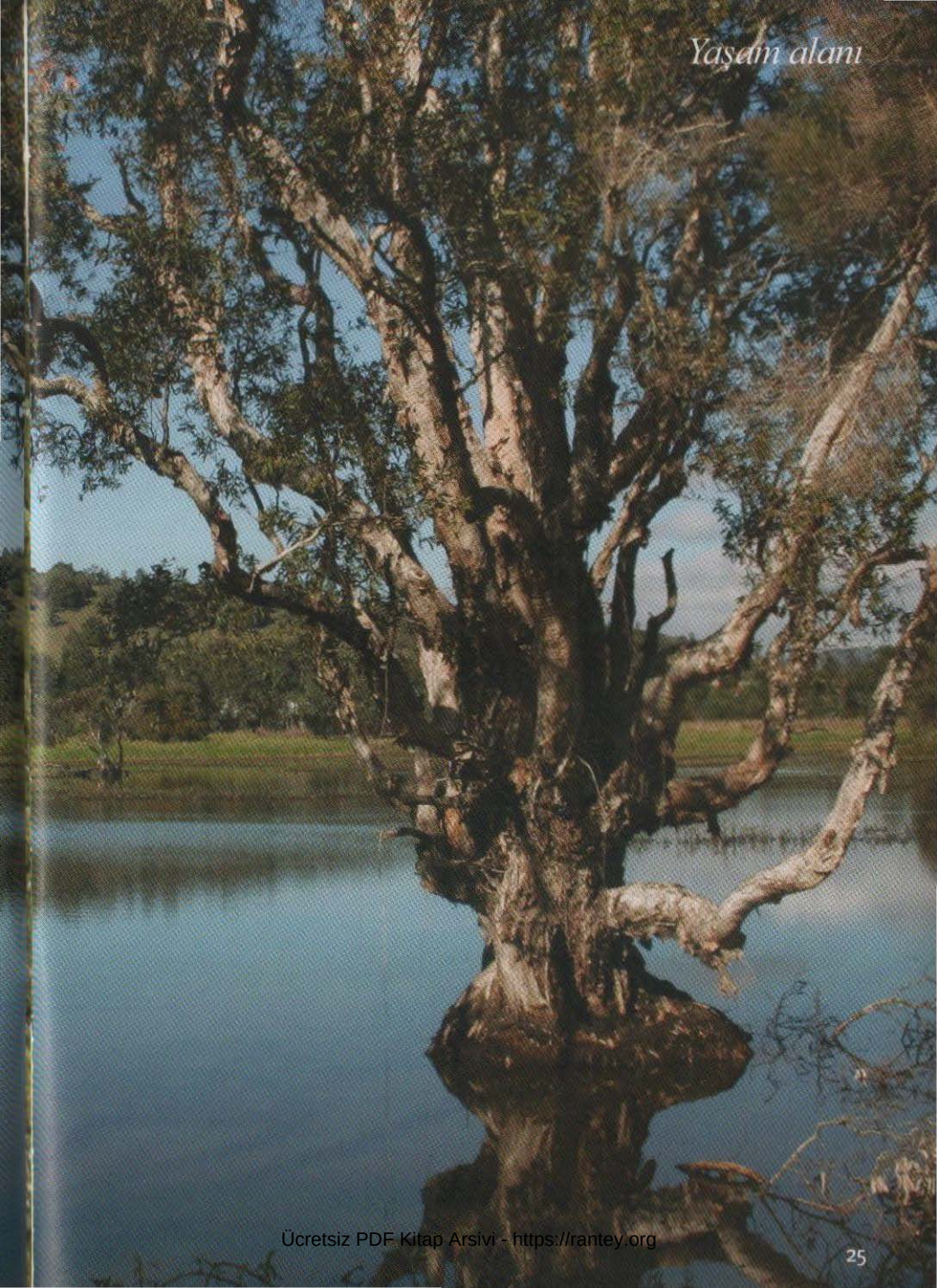

Mavi balıkcı

Bir dönem Everglades sularında ölü bulunan bir Florida panterinde yapılan incelemeler sonucu, bir insanı öldürmeye yetecek seviyede cıva tespit edilmişti. Okeechobee Gölü'nden çıkan kontrol altındaki sularda Florida Körfezi'nde günden güne yayılan alglerin izine rastlandı.

Tanıtılan Yeni İşgalci Türler

Everglades'in yok oluşunu hazırlayan faktörlerden bir diğeri ise bölgede sonradan doğaya salınan ve yerel olmayan işgalci bitki ve hayvan türleridir. Melaleuca ağacı yok ediciliğiyle bu işgalin başını çekiyor. Melaleuca ağacı, Mirtaceae familyasına ait özel bir bitki türü ancak büyük miktarlarda su tüketerek bataklıkları kurutuyor ve dolayısıyla tüm diğer bitki türlerinin yok olmasına sebep oluyor.

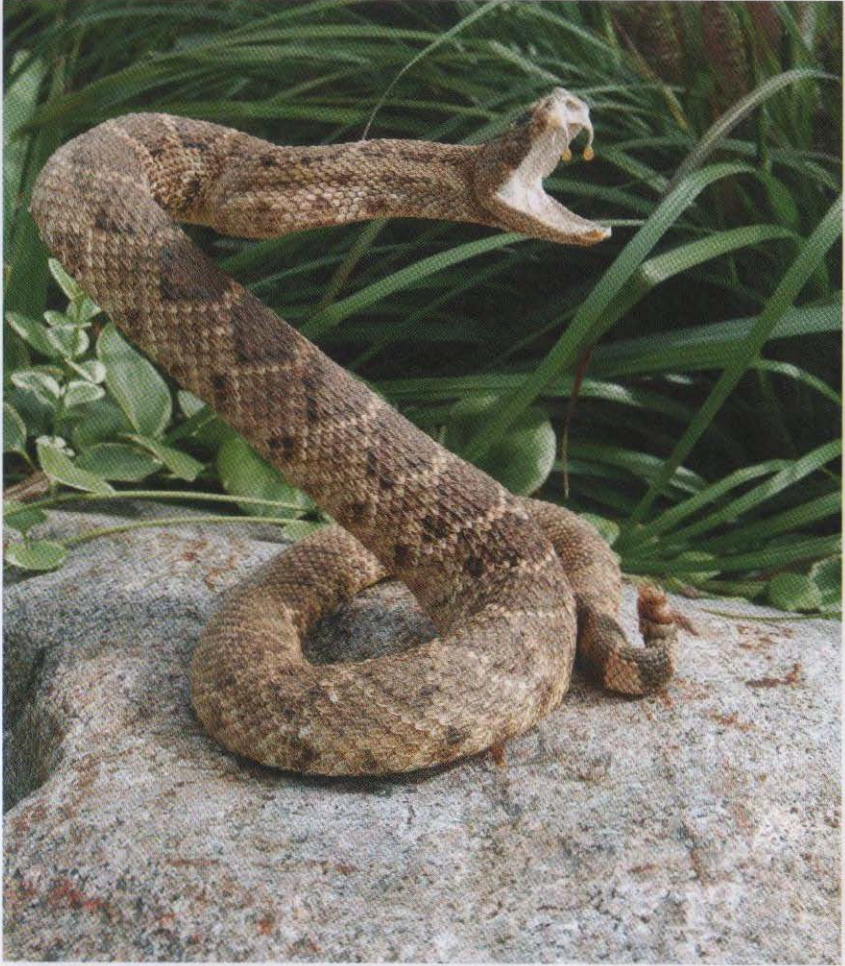

Dünya Raporu *Earth Report*

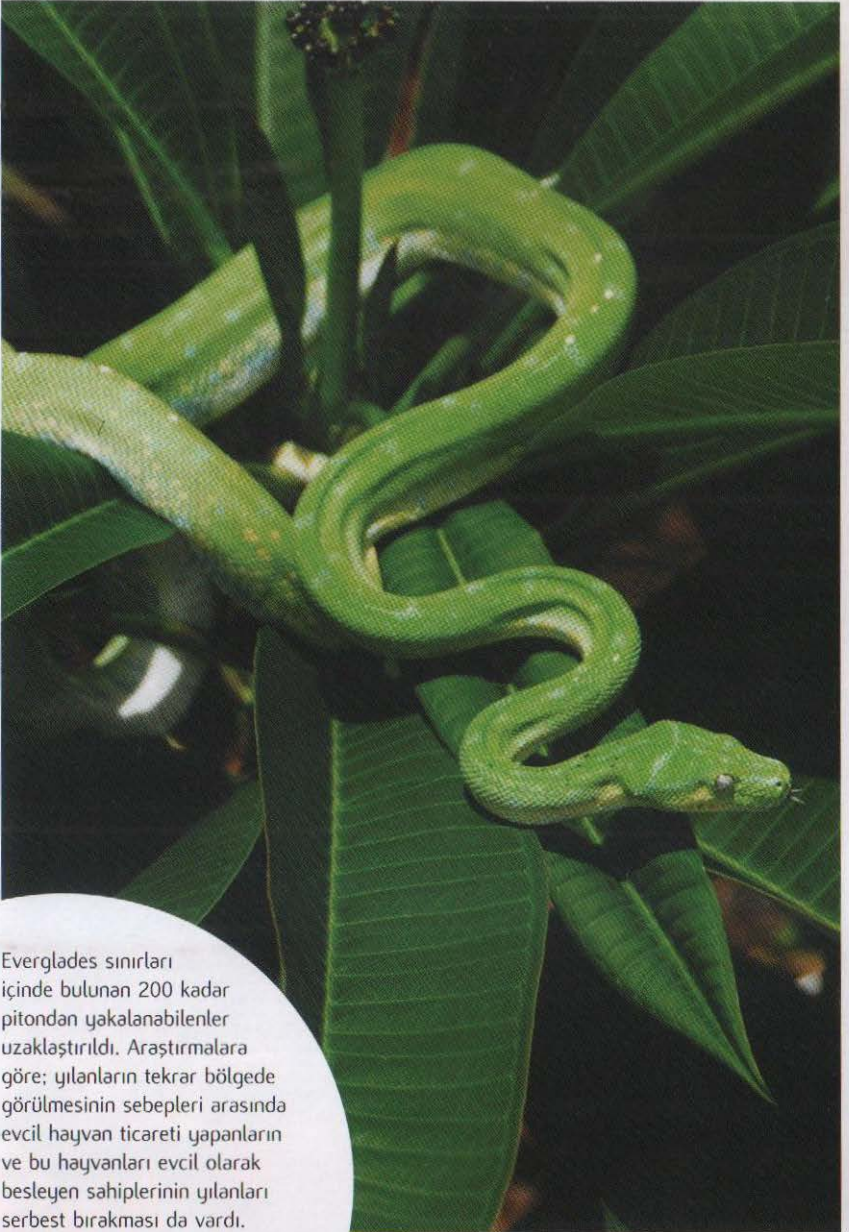
Gül biberi, Florida Holly ya da Aroeira olarak da bilinen Brezilya biberi başka bir işgalci tür. Yok etmesi oldukça zor olan bu bitki, hayvanların besin kaynağı olan yerel bitki türlerini zorlamaktadır.

En ürkütücü hayvan türlerinden biri olan Burma pitonu, 6 m.'ye kadar uzayabilen boyuyla, timsahlara meydan okuyabilen bir yılanıdır. Everglades'teki yırtıcıların tepesinde yer alırlar. Bölgede ondan daha vahşi ve büyük bir yırtıcı olmadığı düşünülmektedir.

Bir dönem ortadan kaybolan bu vahşi yılanlar, yıllar sonra tekrar ortaya çıkmış ve üzerlerinde hiçbir çalışma yapılmaksızın kendi kendilerine yeniden üremeye başlayarak sayılarını arttırmışlardır.

Everglades sınırları içinde bulunan 200 kadar pitondan yakalanabilenler uzaklaştırıldı. Araştırmalara göre; yılanların tekrar bölgede görülmesinin sebepleri arasında evcil hayvan ticareti yapanların ve bu hayvanları evcil olarak besleyen sahiplerinin yılanları serbest bırakması da vardı.

Everglades bölgesi içinde ya da sınırlarında sayısız yerli olmayan kuş türü görülmektedir. Bu türler arasında çiğdeci, çok çeşitli papağan türleri ve kutsal aynak gibi türler, artan sayıların habercisidir.

Everglades'te görülen ve diğer türleri olumsuz etkileyen bir diğer tür ise kır kurtları. Koruma altındaki başka alanlarda da görülen kır kurtlarının ortaya çıkışından itibaren bu bölgelerdeki yaban domuzu sayılarında düşüşler kaydedildi.

Deniz Seviyesi

Küresel ısınma sebebiyle artan su seviyeleri, Everglades'in geleceğini tehdit eden unsurlar arasındadır. Okyanusun yakınındaki araziler için büyük tehlike oluşturan deniz suyu seviyelerindeki abı artış, 500 yıllık tatlı su habitatlarını barındıran Everglades sularının tuzlu suyla kirlenerek tüm dengesini yitirmesine neden olacak.

Timsahların geçiş yollarının köprülerle yükseltilmesinin maliyeti çok yüksek olacağı için, Everglades sularını kurtarmanın alternatif yolları bulunmak zorundadır.

Kuraklık

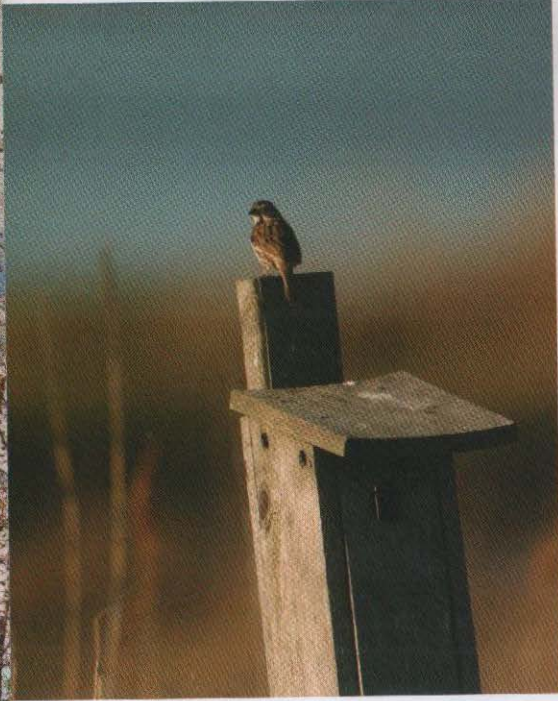
Koruma altındaki bölgede yangınlar, yıldırımli fırtınalar olduğunda doğal yollardan çıksa da, bu yangınların en ağır faturası su seviyeleri düşükklen anlaşıyor. Yangınlardan en çabuk etkilenenler; tropik orman ağaçları oluyor ve selvi ağaçlarının yeniden büyümeleri onlarca yıl sürüyor.

Deniz kaplumbağalarının beş türü nesli tehdit altındaki türler arasında sınıflandırılıyor. Tam olarak sayılarını tespit etmek ise oldukça güç. Dişiler her yıl aynı yere yumurtalarını bırakırken, erkekler ve yavrular doğdukları bölgeye bir daha dönmüyorlar. Yıkıcı balıkçılık yöntemleri, kaçak avlanma ve yaşam alanlarının kaybı, türün neslini tehdit eden en önemli etkenlerdir.

Everglades içindeki kuş türlerinden ise iki tür tamamen yok olma riski taşıyor. Bu kuşlardan biri Sable Burnu kıyı serçesi. Bir zamanlar Everglades içinde 6 binden fazla kıyı serçesi varken on yılda sayıları 2 binlere kadar düşmüştür,

Everglades sularını doğal seviyelerine düşürmek, uygulanabilecek tek çözümdür. Çünkü Sable Burnu kıyı serçeleri, yerden az yüksekte yuva yaparlar ve yükselen su seviyeleri bu kuşların olduğu kadar salyangoz çaylağının da gelecek nesillerini tehlikeye sokmaktadır.

Everglades salyangoz çaylakları daha çok elma salyangozlarıyla beslenirler ve bu yırtıcı kuşun Amerika'da bulunduğu tek bölge Everglades'tir. Yaşam alanlarının ve besin kaynaklarının kaybı, bu kuş türünün sayılarının düşmesine sebep olmuştur.

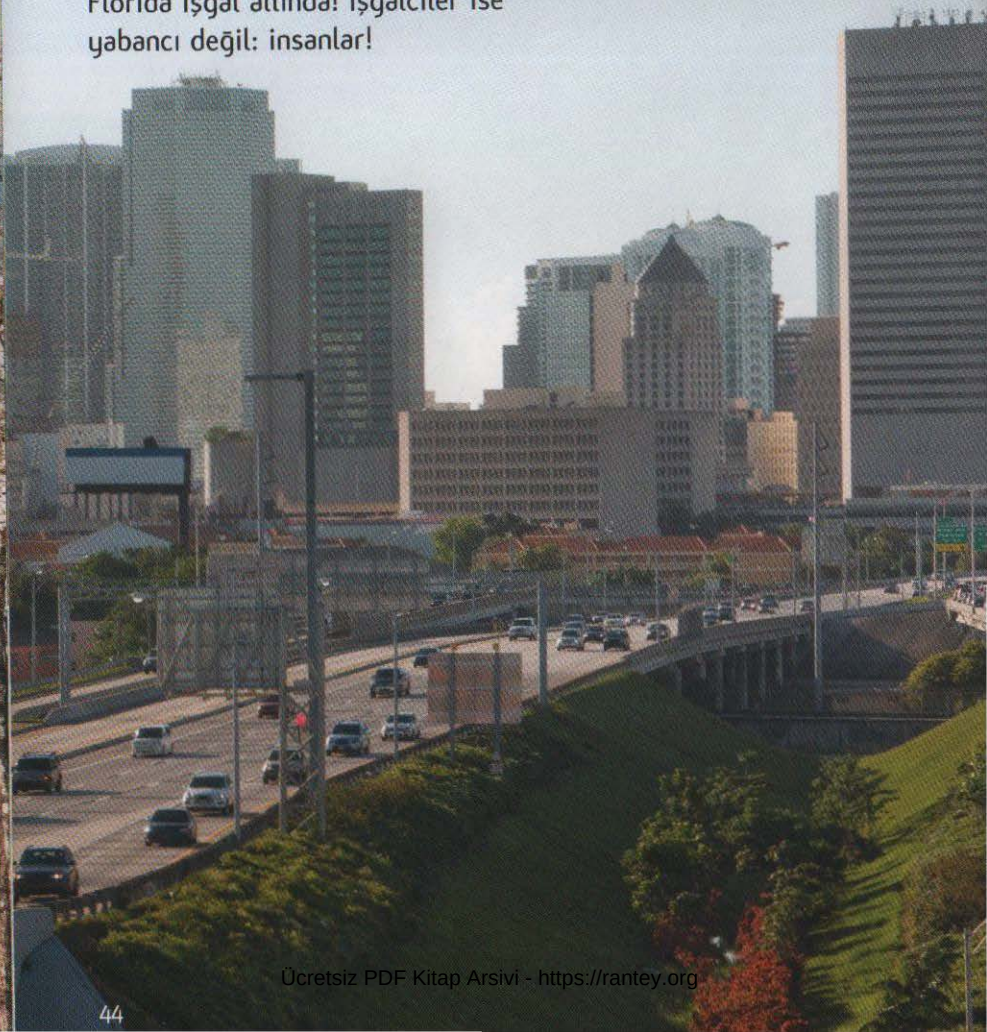

Böyle eşsiz yaşam alanlarını korumak yerine yollar, köprüler, gökdelenler inşa eden insanoğlu, 20. yüzyılda gezegenin sulak bölgelerinin yarısını yok etmiş oldu. Son 50 yıl içinde Everglades'teki bataklık alanın yarısı Miami kenti tarafından yutuldu.

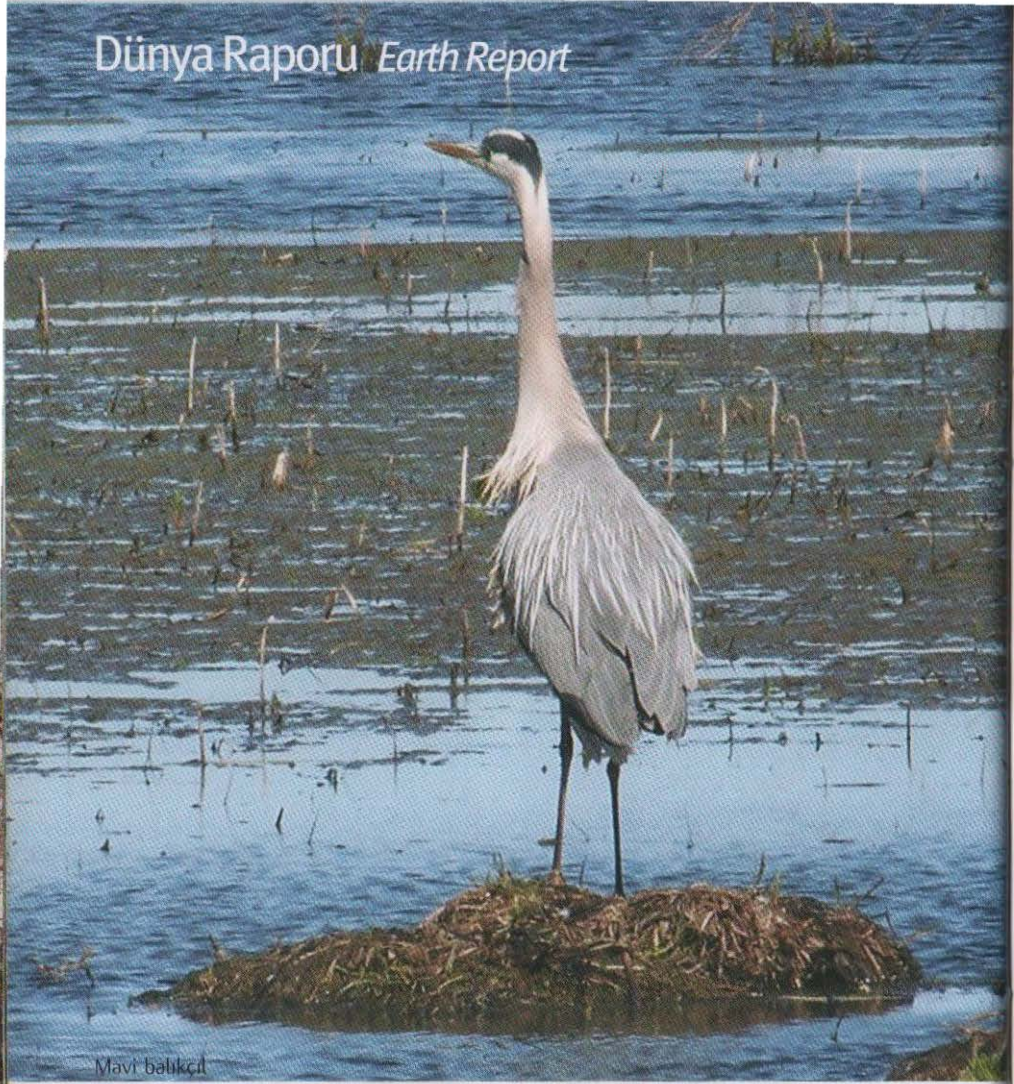
İŞGAL ALTINDAKİ FLORİDA

Florida işgal altında! İşgalciler ise
yabancı değil: insanlar!

Amerika'nın güneybatısında yer alan Florida, yeni Eldorado'nun simgesi. Plajları her gün yüzlerce kişiyi çekiyor. 1900'lerde on binlerle ölçülen nüfusu, bugün 18 milyonu aştı. Uzaktan bakınca bu bir işgal gibi görünüyor. İnsanların yerlilerden devraldığı dünyada bakir kalan nadir yerlerden biri Florida'ydı. 1940'lı yıllarda ilk öncüler buraya geldiklerinde, Western filmlerindeki gibi, çevreyi fethetmek istediler.

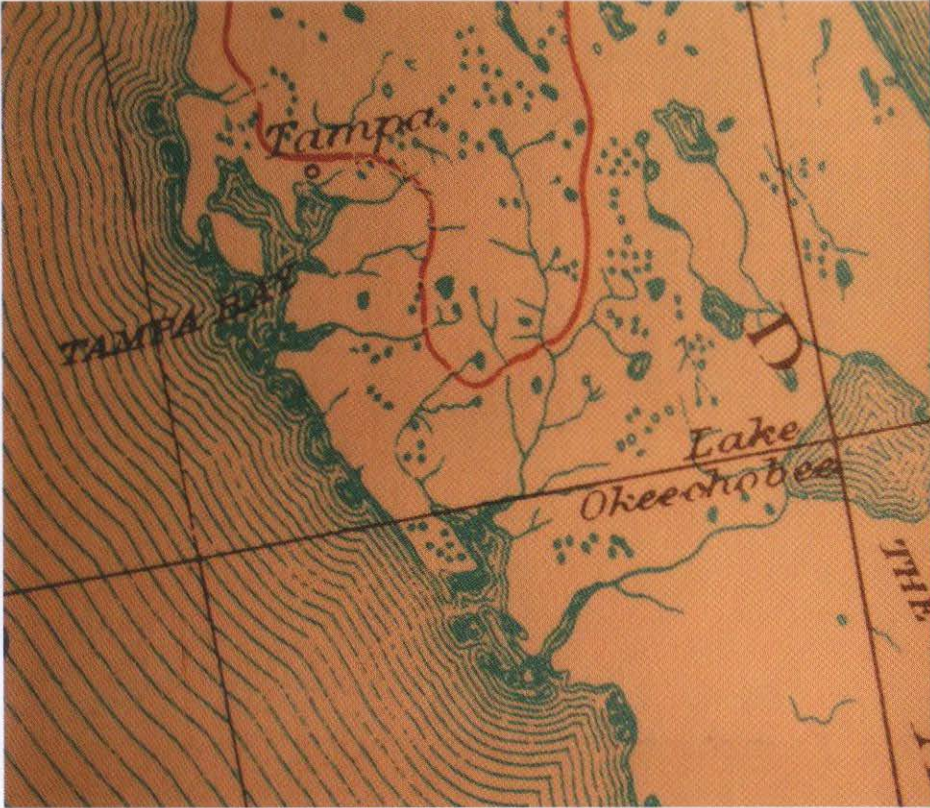
Mavi balıkçı

İlk olarak; uzun bacaklı kuşların yüzde doksanı yok oldu. Şimdi de 70 hayvan türü, yok olma noktasına geldi. Florida puması olarak bilinen "Puma concolor coryi" türü ise bunlar arasında en çarpıcı örnek olarak karşımıza çıkıyor. Çünkü Florida pumasının sayısı bugün 100'ün altında. Eyalette yürütülen çalışmalar ve zamanla birbiri ardına kurulan su kanalları sebebiyle, geçen yüzyıl sulak olan alanlar günümüzde büyük ölçüde azaldı. Bu dev bataklığın kalıntısı olarak bir göl ortaya çıktı.

Bu akıl dışı gelişmenin öncelikle vahşi yaşam üzerinde çok ciddi ve sayısız sonucu oldu.

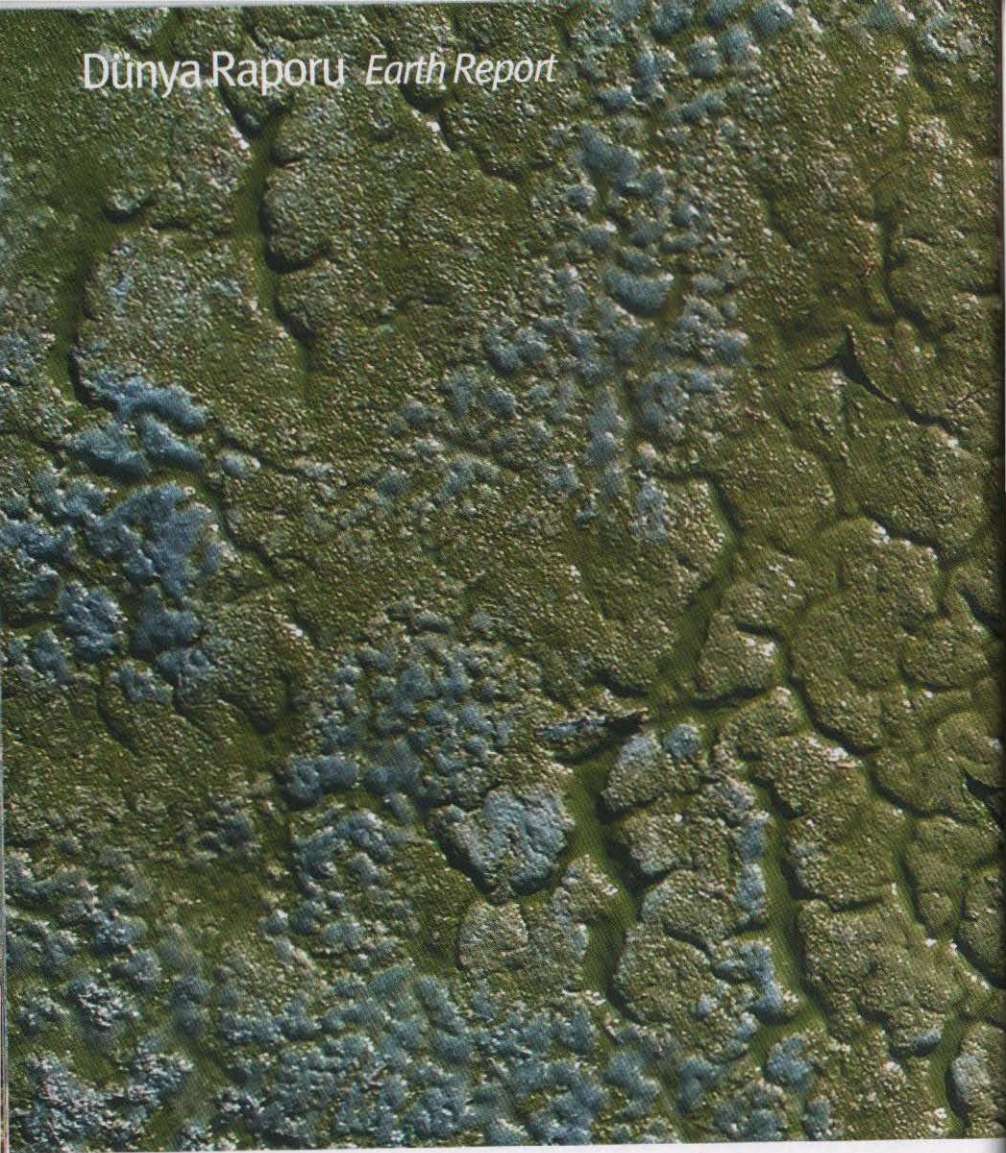
Okeechobee “Çamur”u

Everglades'in kuzey kenarında Okeechobee Gölü bulunur. Bu göl Amerika'nın üçüncü büyük tatlı su gölüdür. Okeechobee; Seminole yerlileri dilinde “Büyük Su” anlamına gelir. Gölün bir diğer yaygın ismi ise “The Big O” yani “Büyük O”dur.

Pamlico Denizi'nden oluşmuş olan gölün uzunluğu 56 km'yi, kıyıları ise 216 km'yi buluyor. Gün batımı ve doğumunda olağanüstü bir manzara sahneleyen ve bir zamanlar ev sahipliği yaptığı balık türleriyle adını duyurmuş olan bu göl, artık bir çamur yığınınına dönüştü.

Tarımsal faaliyetler ve tonlarca kimyasal gübre; suyu ve toprakları kirletti ve kirletmeye devam ediyor.

Zehirli Atıklar

2007 yılındaki bir kuraklık döneminde, yetkililer gölün dibinden kamyonlar dolusu toksik çamur çıkartarak gölün doğal kumlu zeminine kavuşmasını sağlama girişiminde bulundular. Böylece gölün suyu temizlenecek ve daha iyi bir vahşi yaşam habitatı sağlanmış olacaktı.

Gölden çıkarılan çamurda arsenik de dahil çeşitli zehirli atıklar tespit edildi. Gölün kuzey kesiminde yapılan ölçümlerde bulunan arsenik miktarı ise yerleşim için belirlenen sınırın dört kat üzerindeydi. Göl suyunun özellikle tarımda kullanılamayacağı anlaşıldı.

Balıklar Öldü

2008 başlarında ise; göl suyu normal seviyelerde kaldı hatta gölün bazı bölümlerinde göl yatağı, su çizgisi seviyesini geçti. Bu dönemde göl yatağının bu bölümleri organik maddelerle kaplanarak, kurudu.

Yılın ortalarında ise Florida'ya rekor miktarda yağmur yağdı ve tropik fırtına ile birlikte tüm şehri sel bastı. Okeechobee sularında da yükselme oldu. Bu hızlı yükselme, yerel tarım alanlarından gelen kirlı suları da içerdığınden binlerce balığın ölümüne yol açtı.

Gölün dibı artık kum yerine tamamen çamurla kaplı. Bütün fosfat göle akıyor. Fosfat, yosun meydana getiriyor ve yosunlar ölünce gölün dibine cöküyorlar. Ve göl, çamurla kaplanıyor.

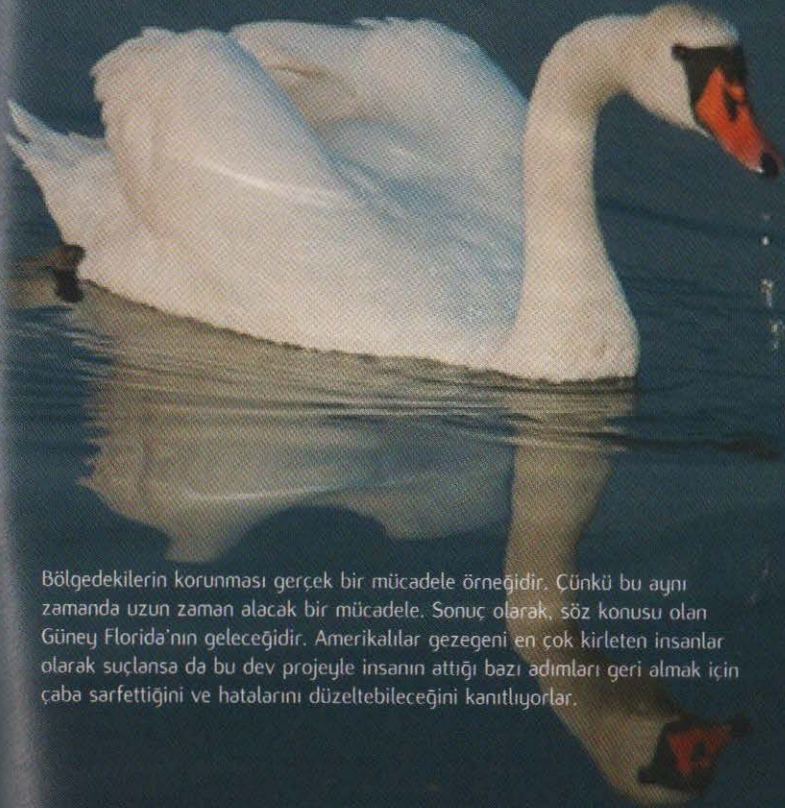
Susuzluk

20. yüzyılın başında bu bataklığın ortasında sadece yerliler yaşıyordu. Artık burada yaşayan şehirli için su, büyük bir sıkıntı haline geldi. Çünkü su her geçen gün biraz daha kirleniyor. Sonuç olarak içecek su bulunamıyor. Su sıkıntısı, Florida'nın aşırı gelişimiyle daha da arttı. Bu bölgede bir Amerikalı günde 650 litre su tüketirken, her zaman havuz ihtiyacı duyuluyor. Susuzluk tehlikesi karşısında ise önemli olan tek bir şey var: Evergladesliler'i kurtarmak. Suyla ilişki şeklimizi değiştirmek zorundayız. Onu sıkıntı yaratan bir şey gibi görmekten vazgeçip, ona değerli bir mücevher gibi davranmalıyız. Bugün her şeyi değiştirip biraz geriye gitmeliyiz.

İnsanlar bataklığın yararlı olmadığını düşünerek onları kurutmakla iyi olacağını sandı. Şimdi yanlışlıklarını kabul ediyorlar ve burada yaşamak için bataklıklardaki suyun doğal döngüsüne ihtiyaç duyduğunun farkındalar.

Su sıkıntısını çözmek üzere yetkililer dev bir iyileştirme projesi başlattı. Proje için 30 yıl içinde 11 milyar dolar harcanacak. Susuzluk felaketini yaşamamak için doğaya verilen zararlar tamir edilmeli. Suyun Everglades'e doğal akışını sağlamak için 1950'li yıllarda inşa edilmiş bazı kanalları yıkmak da bu telafi sürecinde mutlaka yer almalı.

Tabloya biraz daha yukarıdan bakıldığında suyun, hakkını yavaş yavaş geri aldığı görülüyor. Evergladesliler'in yaşamı da her gün biraz daha düzelecek.

Bölgedekilerin korunması gerçek bir mücadele örneğidir. Çünkü bu aynı zamanda uzun zaman alacak bir mücadele. Sonuç olarak, söz konusu olan Güney Florida'nın geleceğidir. Amerikalılar gezegeni en çok kirleten insanlar olarak suçlansa da bu dev projeye insanın attığı bazı adımları geri almak için çaba sarfettiğini ve hatalarını düzeltebileceğini kanıtlıyorlar.

UÇURUMUN KİYISINDA BİR ADA

Doğal afetler ülkesi
Haiti, turizm cenneti
olarak değil, yaşadığı
büyük depremin
ardından adını tüm
dünyaya duyurdu.
Ancak bu adanın
çoraklaşan topraklarının
daha büyük bir sorunu
var: Ülkenin tüm
ormanları yok oldu!

Haiti

Haiti, asıl adıyla Haiti Cumhuriyeti, Amerika'da Karayip Denizi'nde bir ada ülkesidir. Gür yeşillikler ve ağaçlarla kaplı bu adaya Antiller'in İncisi de denir. Ada; batı dünyasının sahip olduğu en zengin eski Fransız sömürgesidir. Asıl yerli halkı Arawak (ya da Taíno)'lardır.

2010 yılında yaşanan 7.0 büyüklüğündeki depremle sarsılan Haiti'de; yüz binlerce insan hayatını kaybetti. Bir yandan yoksullukla mücadele eden ülke, diğer yandan kapanması zor bir yara daha almış oldu. Dünya Raporu'nun Haiti bölümünde; ülkeyle ilgili ele alınacak bambaşka bir acı gerçek var: Ormansızlaştırma.

Ormansızlaştırmmanın Bedelleri

Günümüzde Haiti Adası'nda 2 ülke var. Dominik Cumhuriyeti; ormanlarını koruyabilmiş durumda. Ancak Haiti Cumhuriyeti; neredeyse tamamen ormansızlaştı. Bir ülkeden diğerine geçildiğinde aralarındaki fark kolayca anlaşıyor. Hatta aralarındaki doğa farkı uydudan bile fark edilecek düzeyde belirgin.

Bir zamanlar yüzde 80'i orman olan Haiti, ormanlarının neredeyse tamamını yitirdi. Geriye ormanların sadece yüzde 2'si kaldı. Haitililer bir zamanlar yeşil olan alanların son görüntüleri için "dağlar kemiklerini gösteriyor" diyor. Toprakları sonsuza dek ekilebilir olmaktan çıktı. Haiti'de ormansızlaştırma işlemleri sömürgecilik dönemine dayanıyor. Daha sonra ülkeyi yöneten diktatörler bu yağmayı sürdürmeye birbiri ardında devam etti. Bugün ise sorun şekil değiştirdi. Ağaçlar kesilerek Port-au-Prince şehrinde satılıyor.

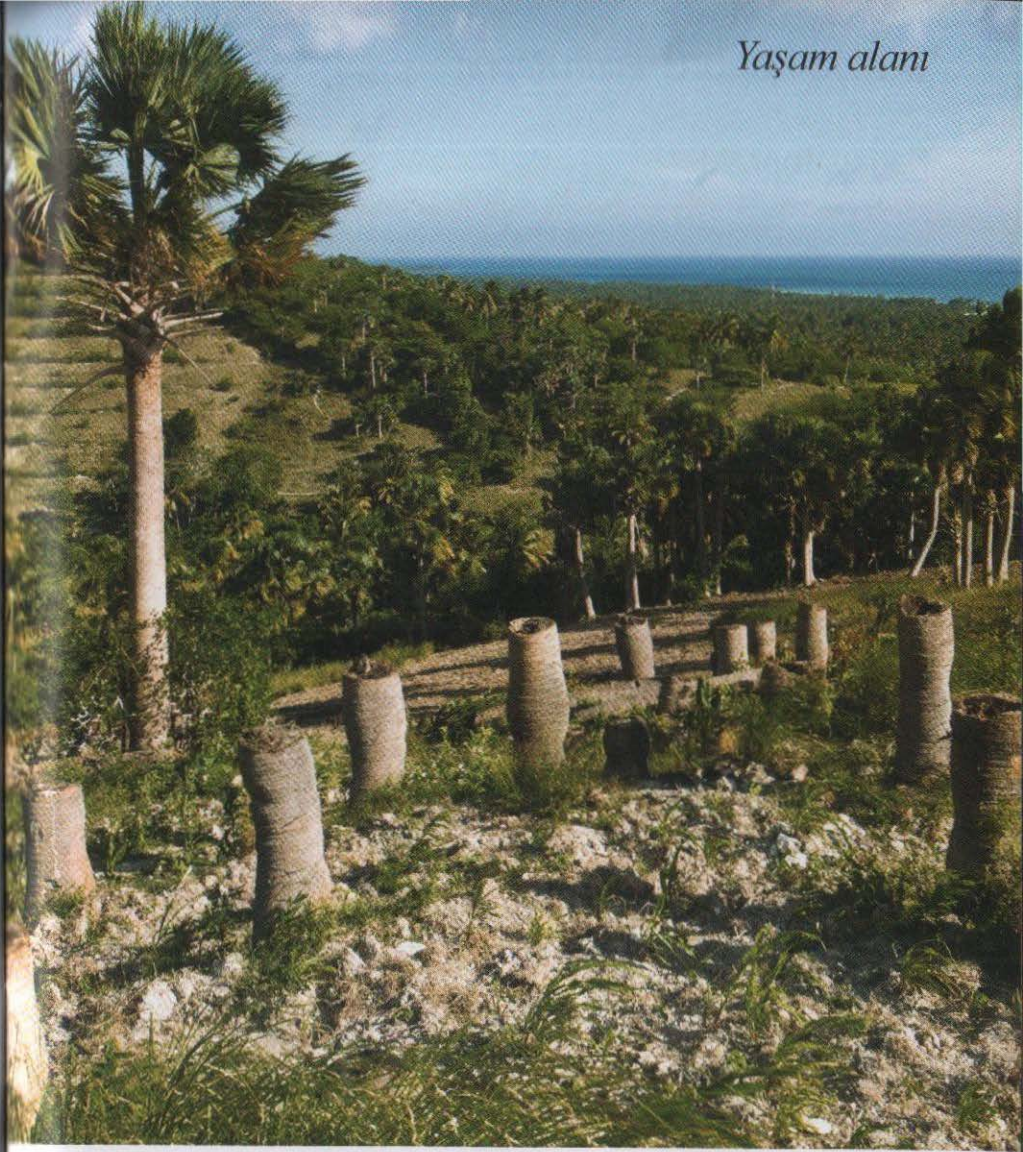
Haiti dünyanın en yoksul ülkelerinden biri. Burada yaşayanların elinde kalan tek enerji kaynağı; ağaçlar. Haiti ormanlarının yok olma sebebi de budur.

Odun Kömürleri

Ülkedeki enerji tüketiminin yaklaşık yüzde 75'ini odun kömürü oluşturuyor çünkü adada elektrik yok. Ancak en yoksulundan en varlığına kadar herkes yemek pişirmek için odun kömürünü kullanıyor. Bu da yaklaşık 8 milyon Haitili'nin odun kömürü kullandığı anlamına gelir.

Şehir pazarlarındaki tezgahlarda en çok satılan ürün; bu odun kömüründen başkası değil. Kömür her gün bütün illerden kamyonlarla getiriliyor. Kırsal kesimde köylülerin çoğu toprakta yok olmaya yüz tutmuş ağaçları kesti.

Kalan son ağaçları korumak için çıkarılan yasa, ağaç kesimini yasaklıyor olsa da halk; geçinmek için başka çaresi olmadığını söyleyerek ağaçları kesmeye devam ediyor.

Odun kömürü elde etmek de aslında oldukça zor bir süreçtir. Ağaçlar toplanır, yaprak ve toprakla sarılır, sonra da ateşe verilir. Bu ateş, bir gün ile üç gün arasında sürer. Ve sonunda odun kömürü elde edilir.

Kayan Topraklar

Yağmur ise ada sakinleri için iyi haber anlamına gelmiyor. Çünkü yağmur, onlar için tufan demek. Ormansızlaştırma sebebiyle toprak Haiti'de yerinde duramıyor. Çünkü suyu tutacak ağaç kökleri yok ve sonuç olarak toprak nehirlerle doğru kayıyor. Çamurdan seller oluşuyor ve tepelerden aşağı yağarak köylülerin ürünlerini yok ediyor.

İnsanların beslenmesini sağlayan ve geçim kaynağı olan topraklar denize akıp gidiyor. Ve balıkçılar için balık da kalmıyor. Çamura dönen sularda balıklar bu çamura saplanarak ölüyorlar. Bugün küçük kayıklarla dahi nehre açıldıklarında Haitililer balık tutamaz hale geldi. Balık tutmak için kıyıdan üç dört saat uzağa açılmak gerekiyor. Tüm bu felaket zincirinin gerçekleşmesi için, bu ağaçsız adaya yağmur yağması yeterli.

Adada ormansızlıkla mücadele eden gönüllüler, sorunu aşabilmek için kalıcı tarım projeleri geliştirmeye devam ediyorlar. Bunun için kırsal nüfusa bir formasyon programı uygulanıyor. Odun kömürünün yerini alması için kadınlara topladıkları kartonlardan, ağaç yapraklarından ve kağıtlardan briket yapmak öğretiliyor. Dörtlü çalışan kadınlar, günde 1000 briket kadar üretebilme kapasitesine sahip. Ancak bunun karşılığı ise yalnızca üç torba kömür.

Merkez: her sene 2500'den fazla köylüyü bir araya getiriyor. Kurslar ise ücretsiz uygulanıyor. Tarım bilimciler, toprağı olmayan yoksul aileler için pilot bahçeler kurdu.

Sebze yetiştirmek için eski tekerlekler kullanılıyor. Bu aileler için hiç toprak kalmadığında, sebze yetiştirmenin en iyi yolu bu.

Ardarda Gelen Felaketler

Haiti, 1920'li yıllarda yüzde 60'ından fazla arazisi ormanlarla kaplı yeşil bir ülkeydi. O yıllardan günümüze kadar ülkede kesilen ağaçların oranı ise yüzde 98. Neredeyse tüm ağaçlarını kaybeden ülkenin verimli tarım arazilerindeki toprak da yok edilmiş oldu. Toprak kaymaları ve ormansızlaştırma yine zincirleme sonuçları getirerek periyodik şekilde sellere sebep oldular.

Ülkenin yaşadığı sel felaketleri bazen öyle büyük oluyor ki, 2004 yılında Dominik Cumhuriyeti sınırına yakın bir bölgede gerçekleşen selde 3 bin kişi hayatını kaybetmişti. Ancak Haiti'nin yaşadığı doğal afetler bu kadarla kalmadı.

2008 yılında tekrar tropik fırtınalara yenik düşen Haiti halkı, şiddetli rüzgar fırtınaları ve aşırı yağışlarla mücadeleyi sürdürdü. Bir ay içinde ardı ardına gelen dört şiddetli fırtına, zaten toprağı da zayıf olan ülkenin vadi ve dağlık alanlarında çok büyük sellerin yaşanmasına sebep oldu.

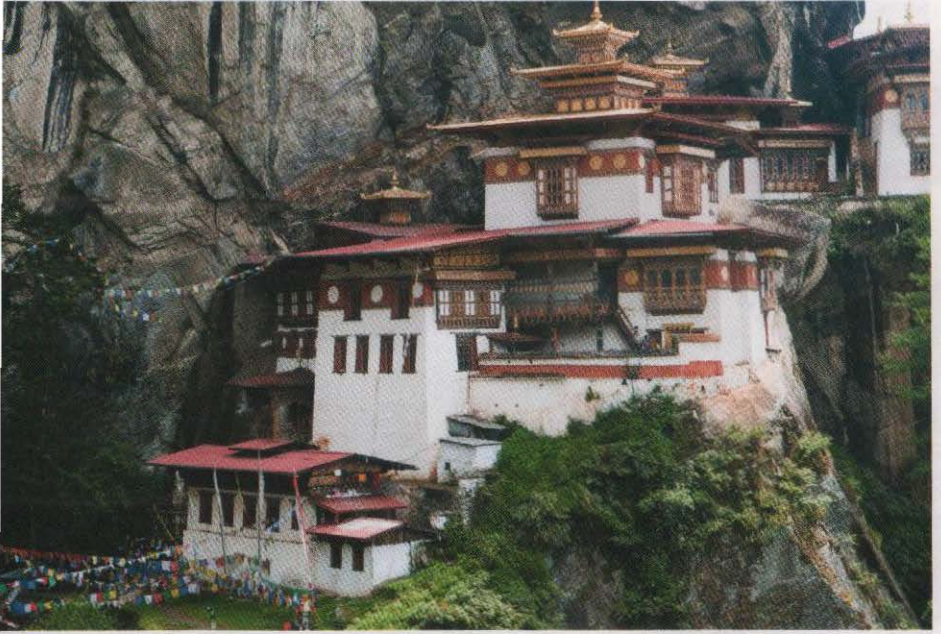

Bu büyük sel felaketlerinin malejiti-
ni kesin olarak tespit etmek neredeyse
imkansız çünkü bu afetler hem insan
kapasitesini kesti hem de bu tarz
kayıtların tutulacağı kaynakları yok etti.

Yüksek besin ve yakıt fiyatları nedeniyle
zor zamanlar geçiren ülke politik açıdan
da sıkıntılarla boğuştu. 2010 yılının
başında ise tarihe geçen bir başka afet
Haiti'yi vurdu. depreml 7.0 şiddetiyle, son
200 yıl içinde gerçekleşen en büyük
depreme sarsıldı. Üstelik depremin
merkezi tam da başkentin dışıydı.

200 binden fazla kişinin hayatını
kaybettiği bu olay, tüm dünyanın
gündemine oturdu ve yardım kuruluşları
ülkeyi açlıkla mücadelede yalnız
bırakmadı. Başkent yerle bir olmuştur.
Belki de tüm ülkenin baştan inşa edilmesi
gerekmektedir. Bir milyon Haitili de evsiz
kaldı.

Doğal afetleri peşisıra yaşamaya devam
eden Haitî, talihini değiştirebilecek tek şey
olan ormanlarını da yok ederek adeta
kendi sonunu hazırlıyor.

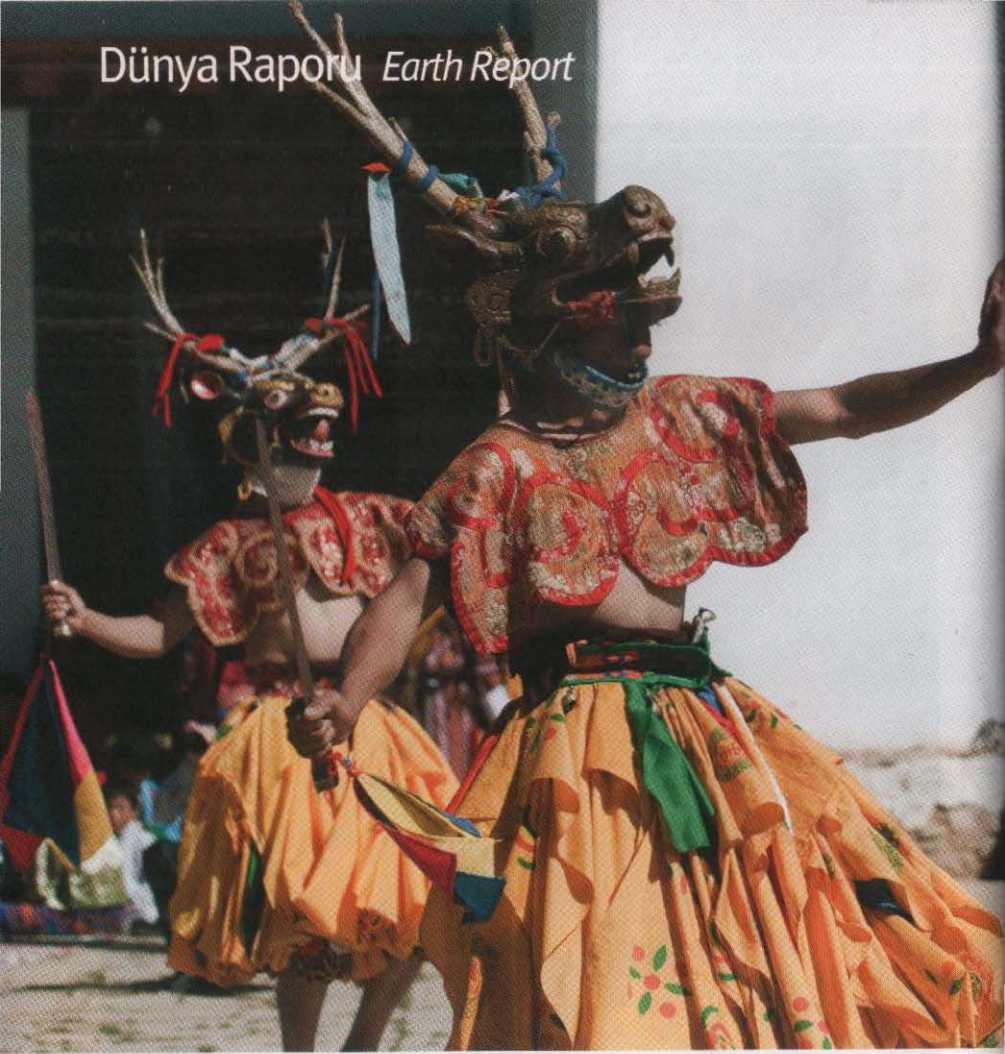

MUTLULUK ÜLKESİ BUTAN

Mutluluğun paradan daha önemli bulunduğu bir ülke hayal edin. Aslında hayal etmenize gerek yok. Çünkü böyle bir ülke var: Butan!

Çin ve Hindistan arasında, İsviçre büyüklüğünde bir ejderhalar ülkesi yer alır: Butan. Asıl adı Buthan Krallığı olan ve monarşiyle yönetilen Butan; dağlık bir arazi üzerine kurulmuştur. Ülkede verimli birkaç ova ve ağaçsız bozkırlar yer alıyor. Butan'da kereste, alçıtaşı ve hidro güç sanayileri kullanılıyor. Ve tarıma elverişli toprak hemen hiç yok. Yıl boyunca sert fırtınalar; yağış mevsimlerinde ise yaygın toprak kaymaları görülmekte. Ancak dünyanın bir ucundaki Himalaya Dağları ve bulutlar arasındaki ejderha ülkesi Butan kesinlikle bir demokrasi modeli değil ve halk için neyin iyi neyin kötü olacağına kral karar veriyor. Ki bu da Dünya Raporu'nun Butan bölümünün ana konusunu oluşturuyor: Bu ülkede önemli olan; gayri safi milli hasıla değil, ulusal mutluluk!

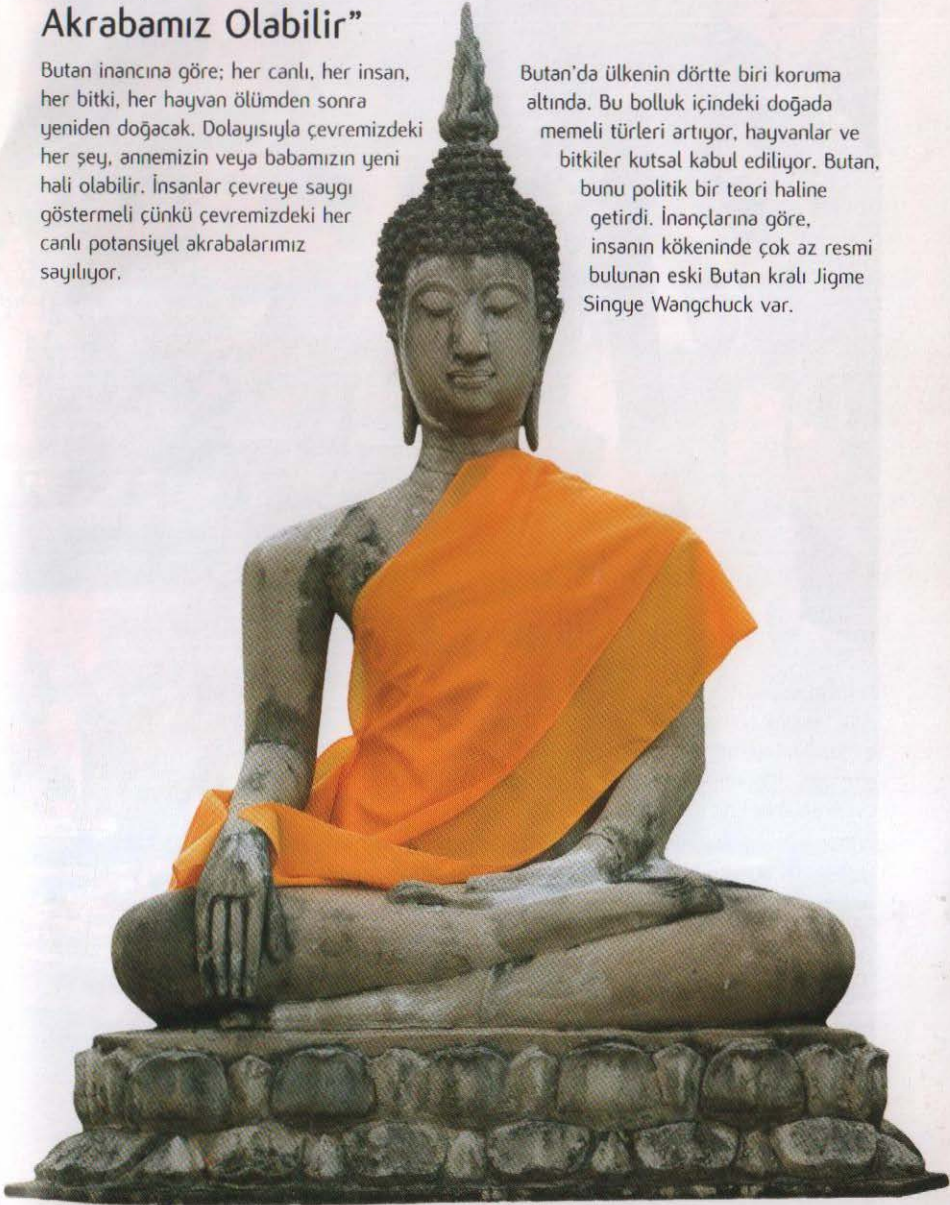
Ağaç Keskerek ve Böcek Ezmek Yasak

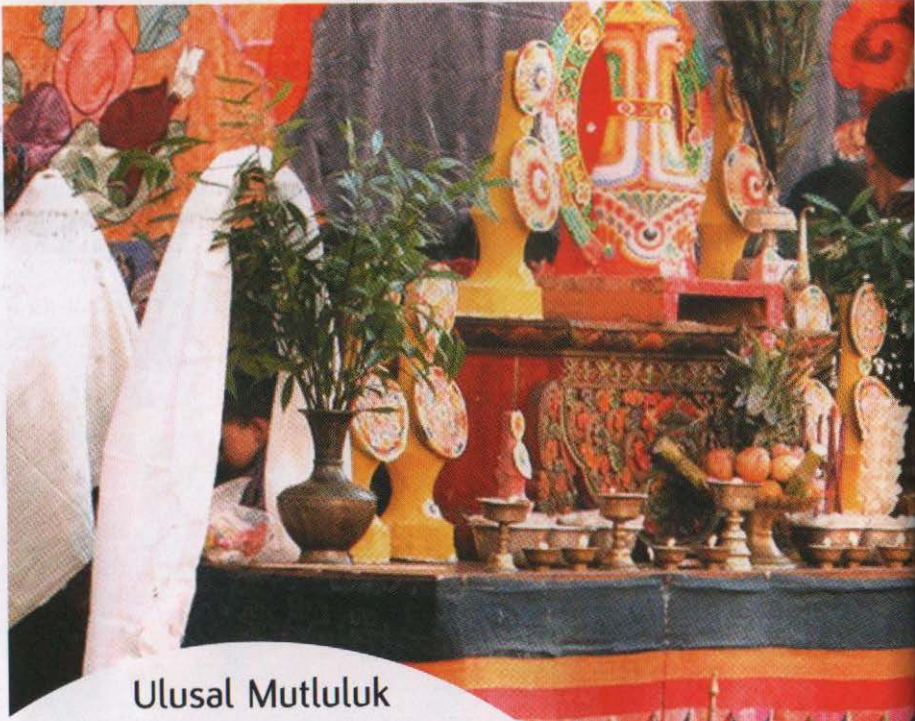
Nüfusu 2 milyon civarında olan ve mültecileriyle tanınan Butan'ı anlamak için öncelikle manastırlara gitmek gerek. Gün boyunca genç keşişler yazılı metinlerden Budizm'in temellerini öğreniyorlar. Bu bölgede her türlü hayat tarzına saygı göstermek bir gereklilik. Ağaç kesmek veya böcek ezmek günah sayılıyor. Ölümünden sonraki hayata da inanılıyor. Ancak bu inanın farkı, yeniden dirilişin ne biçimde olacağına saklı. Yazılı metinlerine göre öteki yaşamı belirleyecek olan, bugünkü yaşamda yapılanlar.

“Bu Ağaçlar Akrabamız Olabilir”

Butan inancına göre; her canlı, her insan, her bitki, her hayvan ölümden sonra yeniden doğacak. Dolayısıyla çevremizdeki her şey, annemizin veya babamızın yeni hali olabilir. İnsanlar çevreye saygı göstermeli çünkü çevremizdeki her canlı potansiyel akrabalarımız sayılıyor.

Butan'da ülkenin dörtte biri koruma altında. Bu bolluk içindeki doğada memeli türleri artıyor, hayvanlar ve bitkiler kutsal kabul ediliyor. Butan, bunu politik bir teori haline getirdi. İnançlarına göre, insanın kökeninde çok az resmi bulunan eski Butan kralı Jigme Singye Wangchuck var.

Ulusal Mutluluk

Batılı ekonomilerin bir ülkenin zenginliğinin gayri safi milli hasılayla ölçmesinin aksine, bu ülkede kral başka bir konsept geliştirmiş: "Ulusal Mutluluk". Sadece maddi olmayan, aynı zamanda ruhsal bir mutluluk. Bu mutluluk çevre saygısını da içeriyor.

Krallığın Phopjika Vadisi, ülkenin bütününde olduğu gibi hane gelirlerinin dünyanın en zayıf olduğu yerlerden biri ve burada kişi başına düşen aylık gelir 100 euro kadar.

Phopjika'da bütün zihinleri meşgul eden büyük bir tartışma var: Elektrik. Herkes elektrik hatları projesini reddediyor. Bu reddedişin sebebi ise bu bölgeye göç eden siyah boyunlu turnaların, tellerde elektrikle kapılma riski olması.

Bu bölgede yaşayanlar, düşük gelirlerine rağmen güneş panellerini kullanmayı tercih ediyor. Köylüler için bu çok pahalı bir teknoloji. Şaşırtıcı ancak hayata saygılı bir karar alınmış. Bütün köyde güneş enerjisi kullanılıyor.

